

22 (1071)-сон 30 май 2012 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Маҳалла обод — юрт обод

3

4

ЮРАКДАГИ
ПАРДА КУТАРИЛМАСИН

Тежамкорлик хасислик эмас-ку!

6

8

Хайр мактаб,
ассалом ҳаёт!

1 ИЮНЬ — ХАЛҚАРО БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУНИ

Махмуд ТОИР,
Ўзбекистон халқ шоири

БОЛАЛАР ТАБАССУМИ

Дунёга дунё берган
Болалар табассуми.
Ҳар уйга зиё берган
Болалар табассуми.

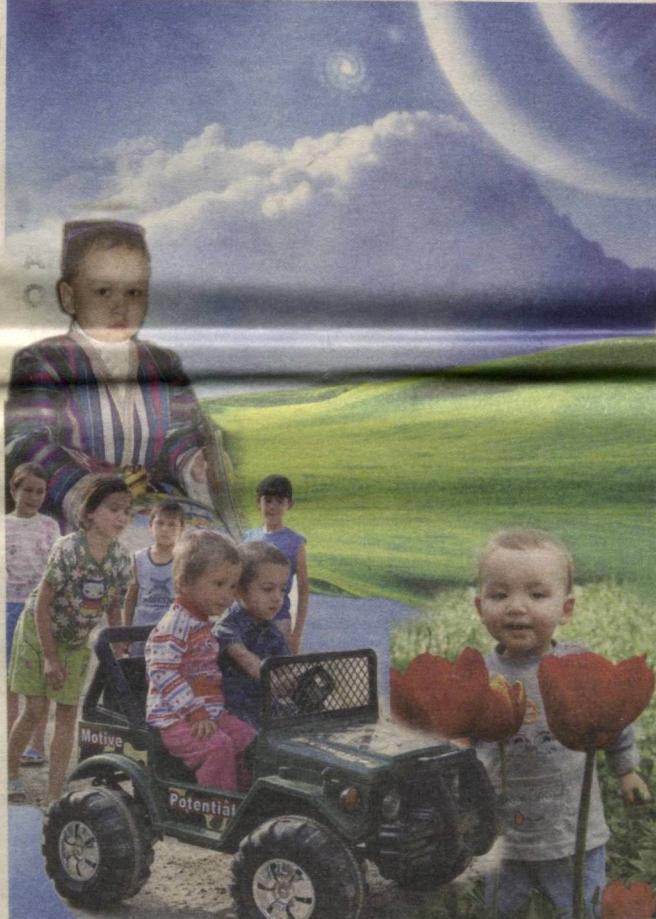
Жон ичра жон чироги,
Кувонининг қўннинг.
Хуш кўриб Худо берган
Болалар табассуми.

Бахт куяган кундай гўзал,
Ой тўлган тундай гўзал.
Қатордаги қалқонинг,
Бор бўлсин шундай гўзал.

Тилларга наво берган
Болалар табассуми.
Дардларга даво берган
Болалар табассуми.

Яхши тилак, хуш дуо
Ота-опадан раво.
Болаларга табассум
Ато эт, ўзинг Худо.

Чеҳрангга жило берган
Болалар табассуми.
Ватанга зиё берган
Болалар табассуми.

ЁШЛИК ВА ШИЖОАТ БАЙРАМИ

Юртимизнинг қайси гўшасига борманг, бугуннинг ёшлари бошқача-да, деган гап қулоққа чалиниди. Фарҳифтихорга йўғирғлан бу сўзлар замираиди ёшларимизнинг салоҳияти, ютуқлари намоён бўлади. Мамлакатимиз мустақиликка эришган дастлабки кунлардан бошлабоқ, юртимизда ҳар томонлама баркамол авлодни камол тошлиришга алоҳида этибор қаратилди.

Ёшларимизнинг бугунги камолотида Президентимиз Ислом Каримов асос солган ва бугунги кунга келиб мамлакатимизнинг ўқувчи ва талаба ёшлари орасида кенг оммалашаган "Умид ниҳоллари", "Баркамол авлод" ва Универсијада мусобакаларининг алоҳида ўрни бори.

Мазкур тизимнинг дастлабки бўйини — "Умид ниҳоллари" илк маротаба 2002 йилда Фарғонада ташкил этилган эди. Ўтган ўн йил мобайнинда мамлакатимизнинг барча умумталим мактабларида спортнинг олимпиада турларидан оммавийлашди. Ўқувчиларнинг кўнглида улуг мақсад манзиллари қад ростлади. Уларнинг орасида соглем рагбат куҷайди. Хал-

Умид ниҳоллари — 2012

каро спорт майдонларида янги номлар кашф этилди. 2006-йил Карши ва 2009-йил Гулистонда ўтказилган "Умид ниҳоллари" ўйинлари голиби Азиза Мамажонова кейинчалик XII Осиё чемпионати 3 та олтин ва 1 кумуш медални, Германия, Венгрия, Словения, Миср, Бельгия, Малайзияда бўлиб ўтган ҳалқаро турнирларда голибликни кўлга кириди. 2009-йилги "Умид ниҳоллари" ўйинлари голиби, беш карра республика чемпиони Замира Санакулова 2010-йилда Гуанчжоуда бўлиб ўтган Осиё ўйинларида 2-уриннинг егаллаб, гимнастика бўйича кўплаб ҳалқаро турнирларда шоҳсугара кўтарилган бўлса, 2006-йил "Умид ниҳоллари" да голиби бўлган Мафтұна Тўхтасинова 2009-йил Сингапурда бўлиб ўтган ёшлар ўртасидаги биринчи Осиё ўйинларида спортнинг сузиш турида рекорд ўрнатди.

(Давоми 3-бетда)

«МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИ»

АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ —
доимий ҳамкоримиз!

АНДИЖОНДА ҚЎШАЛОҚ ТЎЙЛАР

"Мустаҳкам оила иили Давлат дастури" доирасида Фонд форум, "Аёллар кенгашси" республика жамоатчилик бирлашмаси, "Мехр нури" жамоат жамғармалари ташаббуси билан "1000 та никоҳ ва 1000 та суннат тўйлари" деб номланган хайрия акциясининг навбатдаги тадбири Андикон вилоятида ўтказилди. 70 та никоҳ ҳамда 70 та суннат тўйлари ўзига хос шодиёналарга уланлиб кетди.

Шу куни Шаҳрихон туманинаги "Шукрон" тананалар саройидаги ҳам етти нафар келин-кўёвнинг никоҳ тўйи ҳамда тўқизи нафар болажонларнинг суннат тўйлари бўлиб ўтди. Бундай тўй кечалари вилоятнинг Асака, Жалакудук, Баликчи, Избоскан, Кўргонтепа туманларида ҳам ўзга-ча файз билан ўтди.

Зумрадхон АБДУЛЛАЕВА,
"Оила ва жамият" мухабири.
Андижон вилояти

Баъзан одамлар орасида “Кўп кавати уйларда истиқомат килувчилар ҳатто кўшнисини ҳам танимайди”, деган ярим ҳазил, ярим чин маънода айтилган гапсўларни ҳам эшигт қоламиз. Биз хикоз қилмоқчи бўлган Чирчик шахридаги “Юлдуз” маҳалласи жойлашган уйларда эса аксинча, ҳамма бир-бирини беш кўлдай билади. Ахил-иноқ бу гўша ахлига кўпчиликнинг хаваси келади.

— Беш йил аввал шу маҳалла маслаҳатчи сифатида иш

кўрган, эл орасида юриб тажриба ортирган бундай инсонлар маҳалламиз худудини ободонлаштиришда яқиндан кўмак беришяпти. “Саломатлик куни” деб белгиланган хафтанинг ҳар чоршанбасида 7 ёшдан 70 ёшчага бўлган хотин-қизларни тиббий кўрикдан ўтишади. Пайшанба куни эса 18 нафар оқсоқолимиз иштироқида икки авлод учрашуви ўтказилиди. Кексаларимиз бир пиёла чой устида янги оила курган келин-кўёвларга рўзгорни бошқариш, фарзанд тарбияси, умуман айтиганди, катта ҳаёт сабоқларини

Ахиллик қўргони

ни намойиш этишиди.

— “Ватан маҳалладан бошланади” деган иборада ҳикмат бор. Нега десангиз, ҳар бир худуднинг ободлиги, саронжом-сараштилиги учун бевосита шу гўша ахли жавобар. Мана шу спорт майдончалари ҳам бизларнинг ҳамижатликлидан бамаслаҳат иш юритганимиз туфайли бунёд бўлди, — дейди опатурник, аргимчоқлар ва бошка спорт анжомлари билан жиҳозланган майдонга ишора қилиб.

МАҲАЛЛАСИ ОБОДНИНГ ЮРТИ ҲАМ ОБОД БЎЛГАЙ

— дейди Чирчик шахридаги “Юлдуз маҳалласи раиси
Мастура ЭГАМОВА

бошлаганман,
— дейди Мастура Эгамова
биз билан сухбатда. — Ўзим
яшаб келган жой бўлгани учунни, ишониб топширилган маъсуллиги вазифани бажаришга кўпам қийналганим йўқ.
Ўтган йилги сайловда маҳалла раиси этиб сайлашди. 17 та кўп кавати уйда турли миллат вакилларидан

иборат 998 та оила, 2389 нафар аҳоли бир оила фарзандларидек тинч-тотув яшетир. Худудимизда 9 та маший хизмат кўрсатиш шоҳобаси, битта мактаб ва битта болалар боғчаси мавжуд.

Қариси бор ўйнинг париси бор, деганларидек, катор савобли ишларни амалга оширишда яқиндан кўмак берадиган ўй бошқарувчиларининг аксарияти нуронийлар. Кўпни

ўргатишади.

Мастура опанинг изоҳ беринича, яқинда бу ерда коллеж битирувчилари, маҳалла фаолларин ва кекса онахонлар иштироқида янги тушган келинлар ўртасида “Эпли келин — сепли келин” деб номланган танлов ўтказилди. Буни қарангки, танлова ўзбеклардан ташқари бошқа миллат вакиллари ҳам фаол иштирок этиб, ўзларининг таҳсинга сазовор қадриятлари-

— Кечга томон келсангиз бу жойлар спортсевар ёшу қарилар билан гавжум бўлади. Маҳалламизда “Юлдуз” футбол жамоасининг ташкил этилиши ҳам қувончили воқеа бўлди.

Яна бир ибратли жиҳат, ўзномига муносиб бўлган “Юлдуз” маҳалласида ташкилийтарбиявий ишларнинг ҳам кўнгилдаги ганидир. Шу боис бу ерда оиласиб низолар, кўйдидиларга барҳам берилмоқда.

Айниска, тўй-мъяркалар ҳам ихчам ва камхарх бўлиб ўтмоқда. Маҳалланинг кайонни онахонлари Раиса Азамова, Равно Аминова, Светлана Филимонова, Умриниса Ҳасанова ва бошқа фаоллар Мастура опага ҳар соҳада энг яқин маслакдош бўлишмоқда.

Нигора ЎРОЛОВА,
“Оила ва жамият” мухбири,
Тошкент вилояти.

Чиқидиларга барҳам берилмоқда. Айниска, тўй-мъяркалар ҳам ихчам ва камхарх бўлиб ўтмоқда. Маҳалланинг кайонни онахонлари Раиса Азамова, Равно Аминова, Светлана Филимонова, Умриниса Ҳасанова ва бошқа фаоллар Мастура опага ҳар соҳада энг яқин маслакдош бўлишмоқда.

Нигора ЎРОЛОВА,
“Оила ва жамият” мухбири,
Тошкент вилояти.

— “Умид ниҳоллари” спорт ўйнинлари қатнашила-рига табригининг асл нусхаси ва “Дамас” автомобили билан тақдирланди.

— “Умид ниҳоллари — 2012” спорт ва дўстлик

байрами сифатида бир умр ёдимда қолади. Бу

— Президентимиз Ислом Каримов раҳномолигида

дига биз, ўзларнинг спорт билан шугулланиши

шимиз, ўз истебодимизни кенг намойиш этиши

шимиз учун яратилётган улкан имкониятлар

самарасидир, — дейди белбоғли кураш бўйича

олтин медаль соҳиби наманганлик Абдурасул

Хабибулаев.

— Мусобақаларда вилоятимиз ўзларининг

умумжамоа хисоби иккича ўринни эгаллаб,

давлатимиз раҳбарининг соваси — “Дамас” ав-

томобилини кўлга киритиши мен ҳам ўз хис-

самни кўшганимдан хурсандман, — дейди шах-

мат бўйича олтин медаль соҳиби навоий-

лик Моҳинур Қархамонова.

“Умид ниҳоллари” ўқувчи ўшлар учун ўзига

хос ёшлик байрамига айланди. Ўшларимиз

Президентимиз “Умид ниҳоллари — 2012” спорт

ўйнинлари қатнашила-рига йўллаган табригида

таъкидлаган, ... давлатимиз, жамиятимиз сиз,

ўзларнинг камолотингиз, баҳти соадатингиз

учун ҳеч нарсани — маблағ ва имкониятни ҳам,

куч ва ҳаракатни ҳам, энг муҳими, ўзининг қалб

саҳовати ва меҳрини асло аямайди”, деган

сўзларнинг амалий ифодасини, ўзлари учун

яратилётган имкониятларни, кўрсатилётган

ғамхўрликларни яна бир карра ҳис этдилар.

Хамроҳон МУСУРМОНОВА,
журналист.

МАҚСАД АЖРАТИШ ЭМАС, АКСИНЧА...

Оила ва ҳуқуқ

ҳокимликлари ва хотин-қизлар кўмиталари билан ҳамкорликда иш режалари тузилиб, уларда белгиланган тадбирлар изчил амалга оширилмоқда.

Ҳаётни мисолларга мурожат этайлик: 2011 йил давомида жами 1052 та (2010 йилда 1042 та) никоҳдан ажратиш тўғрисидаги ишлар кўриб чиқилган. Улардан 501 та (2010 йилда 340 та) даъво аризалар қаноатлантирилган, 398 та (2010 йилда 549 та) даъво аризалар ҳаракатдан тутатилиган, 95 та (2010 йилда 106 та) даъво аризалар кўрилмасдан колдирилган.

2011 йил 20 июнда ўзбекистон Республикаси Оили суди навбатдаги пленумининг карори қабул килинган. Ўнда судлар зиммасига оиласи мустаҳкамлаш, эр-хотинлар ва улар фарзандларининг ҳонумий манфаатларини ҳимоя қилишдан келиб чиқкан холда никоҳдан ажратиш ҳақидаги ишларни фуқаролик ишларининг энг муҳим туркумларидан бири деб ҳисоблашади. Ишларни тутадиган тутатилиганни назардаги мажбурияти юқатилиган..

Мазкур пленум республика судлари фаолиятини ўзбекистон Республикаси Конституциясидан келиб чиқкан холда оиласи ҳар томонлами ҳимоялашга, фарзандларини Ватанга ва оиласига садоқат руҳидаги ижтимоининг жамият олдиғаги жавобгарлигини оширишга қаратилганни таъкидлайди.

Оила кодексининг 40-моддаси талашибига кўра, никоҳдан ажратиш ҳақидаги ишлар судда эр ва хотиннинг аризасига биноан даъва ишларни ҳал килиш учун белгиланган тартибда кўриб чиқилид. Никоҳдан ажратиш ҳақидаги ишни кўришда суд эр-хотинни яратириш ва оиласи вазиятни согломлаштириш чораларини кўришга мажбурлигини назардаги тутмоқ лозим.

Эр-хотинни яратириш чораларини кўришда суд тарафларининг илтимосига, ёхуд ўз ташаббусига биноан исининг кўрилишини бошқа вақтга колдиришга ва эр-хотинни яратишилар учун Оила кодексининг 40-моддасидан кўрсатилган доирада муҳлат бўлишига ҳақли.

Суд яратириш учун берилганда муддатда, эр-хотинни яратириш ҳақидаги ишларни кўришида зарурликларда ажрим нусхаларини улар яшайдиган хотин-қизлар кўмиталари, маҳалла кенгашлари ва ўзини-ўзи бошқариш органларига муҳокама килиш ва яратириш учун юбориши мумкин. Ишнинг кўрилиши бошқа вақтга колдиришга муддатда зарурликларда ажрим нусхаларини улар яшайдиган хотин-қизлар кўмиталари, маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда фуқароларни олиб боришимиз муҳимдир. Зоро, асосий мақсадимиз оиласига мустаҳкамлигига, уларда соғлом мухитни вужудга келтириш, явияни жиҳотини ҳам ажратиш зарур.

Никоҳдан ажратиш тўғрисидаги ишлар бўйича суд эр-хотиннинг ўзаро муносабатларини, никоҳдан ажратиш учун кўлланадиги низоларни асл сабабларини ҳар томонлами текширишга мажбур.

Хулоса шуки, келгусида биз никоҳдан ажратиш ишларини кўришда маҳаллий ҳокимият органлари, хотин-қизлар кўмиталари, маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда фуқароларни олиб боришимиз муҳимдир. Зоро, асосий мақсадимиз оиласига мустаҳкамлигига, уларда соғлом мухитни вужудга келтириш, явияни жиҳотини ҳам ажратиш зарур.

Акмал ЖАЛИЛОВ,
Фуқаролик ишлари бўйича
Чирчик туманлараро суди
сүдьяси.

Глобаллашув замони инсонлар учун масофа-ю, сархадларни бир кадам қўлди. Иш, ўқиш ёки саёҳат каби этиёж омиллари бир кунда қанчалаб одамларни бир худуддан иккинчи бир худугд атаклаяпти. Азалдан туркйи халқларнинг буюк бешиги бўлган Ўзбекистонга ҳам ҳар куни жаҳоннинг қаторининг қизларидан тури милилат ва элатта мансуб одамлар келиб кетади. Улар тури дин, этикоат ва урф-одатларга риоя қиласидар. Шу билан бирга, юзлаб фуқароларимиз турли хизмат сафарларни юзасидан хорижий давлатларга жўнаб кетишиди. Хоҳ Европа, хоҳ Африка мамлакатларига бўлсин ташриф буюрган милилатдошларимизнибегона ўртда бутунлай ўзга бир маданият, урф-одат қарши олади.

Кадимдан маълумки, аёл зоти сирли хилқат сифатида этироф қилинган. Лекин кейинги асрда дунё хотин-қизларининг кийиниш маданиятини, одоб-ахлоқ нормалари ўзариди бораётган бир пайдада аёлларга бўлган этибор ҳам кучаймоқда. Яшириб нима қилимиз, Европа маданиятини таъсирида ўзбек қизларининг ташки дунёси йил сайн үзгачароқ қиёфаларда намоён бўлаётир (буғун аксарият ҳолларда асосан шаҳар қўчаларида бошига дўппи, энгига атлас кўйлак кийгандарни кўриб ажабланувчилар ҳам пайдо бўлганига не дейсиз?). Қирғизлар узун соҳиб қокилларни-ку қўяверинг. Шойи-атлас либослар ўрнини калта юбка, шимлар эгаллади. Бунисигаям кўниник эдик. Минг афусуки энди қизларимизнинг кирин-киндигини очиб юриши оммавий модага айланбормоқда.

Савол устига савол кийнайди. Ҳуш, Европада хотин-қизлар шунақа юришадими? Қўрган-бигланлар Фарбда аёллар киндинги очиб юрмаслигини гапиришиади. Бунақа бачкана юришлар хинд, хинд ва занжи аёлларига хос экан...

...Ишхонада ўтиргандим. 17-18 ўшлардаги бир йигит машқларини кўтариб кириб кедди. Авзой беко. Кул оқ чаккаларидан тортиб ияига бир чизик килиб соқол кўйган. Юзига упа-элик сепганни, кўзгудек ялтиради. Бошининг теласида ҳўроҳ тохидек бир йўл соч кўйлиб, ёнбоши кириб олинган эди. Энг кулгилиси, тор шим, тор ва калта футболка кийиб олган бу йигит ҳам киндинги очиб олганди. Бунакасини биринчи марта қўришим. Айтинг, Хоразмнинг бир чеккасига бу курғур мода кәёдан кириб келди? Бирор кўтариб келмагандир хойнахой, тўғрими? У ҳам қаерандир (балки телевизорда) кўриб андоза олгани аник.

Кутилмаганда кекса ҳамкашим хонага кириб, ўша йигитдан илтимос қўлди.

— Ўғлим, шкаф ортига зарур нарсаларим тушиб кетганди. Сал сурсишиб ўзоринг.

— Кечирасиз, ёшули, мен касалман, белим оғриди, — деди хозиргина қаддиниғоз килиб турган шоввуз қўлларни биқинига тираб.

Шеригим унинг бу гапларини эшишиб, бир кур назар ташлаб турди ва майигига кулиб кўйди. Сўнг дилидагини тилига кўчириди:

— Укам, шу алфозда кийи-

Хозирги вактда ахлоқизликини маданият деб билиш ва аксинча, асл маънавий қадриятларни менсимасдан, эскилиқ сарқити деб қараш билан боғлиқ ҳолатлар бугунги тараққиётга, инсон ҳаёти, оила муқаддаслиги ва ёшлар тарбиясига катта хавф солмоқда ва кўпчилик бутун жаҳонда бамисоли бало-қазодек тарқалиб бораётган бундай хурружларга қарши курашиш накадар муҳим эканини англаб олмоқда.

Ислом КАРИМОВ

ЮРАКДАГИ ПАРЛА КЎТАРИЛМАСИН ёхуд "оммавий маданият" таҳдидлари хусусида айрим кузатувлар

надиган бўлсангиз белингиз тутгул "бошқа жойингиз" ҳам оғрий бошлиди. Ахир ҳеч замонда эрқак дегани шундай нокулай об-ҳавода ҳам қорнини очиб юрадими?! Соҳи-соҳолингизни гапиримай кўя қолай.

Халиги йигит сенга нима, дегандек безрайб турaverди. Ҳамасбим менга юзланим деди: — Аёлм репродуктив саломатлик бўйича мутахассис-шифокор. Унинг айтишича, корин қисмини очиб юрган одамда бел, бўйрак, ошқозон ости беzi, ичаклар шамоллаши юз берад экан. Энг оғри, бундай йигитлар ўтизга киримасдан простатит хасталигига чалинкаркан...

...Ишхонада ўтиргандим. 17-18 ўшлардаги бир йигит машқларини кўтариб кириб кедди. Авзой беко. Кул оқ чаккаларидан тортиб ияига бир чизик килиб соқол кўйган. Юзига упа-элик сепганни, кўзгудек ялтиради. Бошининг теласида ҳўроҳ тохидек бир йўл соч кўйлиб, ёнбоши кириб олинган эди. Энг кулгилиси, тор шим, тор ва калта футболка кийиб олган бу йигит ҳам киндинги очиб олганди. Бунакасини биринчи марта қўришим. Айтинг, Хоразмнинг бир чеккасига бу курғур мода кәёдан кириб келди? Бирор кўтариб келмагандир хойнахой, тўғрими? У ҳам қаерандир (балки телевизорда) кўриб андоза олгани аник.

Кутилмаганда кекса ҳамкашим хонага кириб, ўша йигитдан илтимос қўлди.

— Ўғлим, шкаф ортига зарур нарсаларим тушиб кетганди. Сал сурсишиб ўзоринг.

— Кечирасиз, ёшули, мен касалман, белим оғриди, — деди хозиргина қаддиниғоз килиб турган шоввуз қўлларни биқинига тираб.

Шеригим унинг бу гапларини эшишиб, бир кур назар ташлаб турди ва майигига кулиб кўйди. Сўнг дилидагини тилига кўчириди:

— Ачинарли жиҳати шуки, ўзга

Долзарб мавзу

лари мумкин. Зоро, муқаддас анвана ва қадриятларимизда ҳам меъёр деган тарозу мезон мавжуд-ку! Ўзини ўзбек деб билган эрқак (хотин-қизлар кийиб юрган либосларни-ку кўяверинг) нинг енгиз майка ва калта шортикларда жамоат жойлари, қизлари, опа-сингил ва неваралари даврасига кириб бориши атроф-жавонидагиларга эриш тюлмайдими?

— Ўзбек милиатида узок вақт кўришмаган бирордларлар бир-бири билан кучон кўришиши азалдан бор, — дейдиги Урганч шаҳар халқ тълими бўлими кошидаги "Иходкор аёллар" клуби раҳбари Курбониқа Ўрозметова. — Лекин эрқакнинг эрқак билан ҳар куни ўшишиб кўришиши ўта бачканаликдан бошка нарса эмас.

Эштишишмча, Туркияда эрқаклар бир-бири билан ўшишиб кўришишар экан.

Ахир бир туркиялиқ ёки болгариялик эмасмиз, балки асл ўзбек, дунёга донги кетган Амир Темур, Алишер Навоий, Жалолиддин Мангуберди, Мирзо Улубек, Пахлавон Махмуд, Бобурлар авлодларимиз-ку! Наҳотки, биз келиб келиб эрқаклари эрқаклар ила ниҳоҳдан ўтишина табиий ҳол, шахс эркинлиги деб баҳолайдиган европа-ликлардан саломлашиши ўргансак!

Асл ўзбек шу маҳалга ўнг кўлини кўксига кўйиб, "Ассалому алаікум" деб саломлашиб келганини бутун дунё ахли яхши билади. Жаҳоннинг кайси милиат, кайси дин вакиллари орасига бориб "Ассалому алаікум" дессангиз "Ва алаікум ассалом" деб жавоб беради. Чунки бу тинчликларвар, бағрикен ҳалқ, улуғ милиатнинг самимий саломлидир.

Яхши биламиски, қандай кийим кийиш, қай тартибда хатти-харакат килиш авваламбор ҳар кимнинг ўз танлови, хошишоридаси, бир сўз билан айтганда, туғилиб ўғсан оиласида олган таълим-тарбиясига боғлидир. Аммо кимга тақида кийиншидан ҳам муҳим ва долзарб ўзбек бошка бир масала бор. Бу қандай инсон бўла олиш гамидир. Албатта, шахснинг яхши инсон эканлиги унинг милий кадриятларни ва атрофдагиларни қандай ҳурмат килиши билан белгиланади. Яъни ҳар биримизнинг энг аввало юрагимизнинг нозигардада, турнирда дарз кетмаслиги керак. Агар ана шу сир-синоатли кутбга заҳа етса, тўғри ўй колиб, тескари — ўзлигимизни унуттиб юборишга қодир бўлган жарликка кулимиз. Ана шундан арасини!

Демак, шундай экан, бугунги ўзбек ўшлари — эртандигу нимизизни билдиришадиги ҳам милий кадрият ва анъаналаримизни билиш, ўрганиши ва амал қилиш орқали глоблалашувнинг "оммавий маданият" таҳдидларига қарши ҳимоя манбаини тошишларига шубҳа ўйк.

Ерпўлат БАХТ,
журналист.

АПРЕЛЬ — тилимизда ги янгича йил ҳисобидағи тўртинчи ой номини англатган апрель сўзи асли лотинчада "apricus" бўлиб, у "куёш иситадиган" деган маънени англатган.

Биринчи апрель. Апрел ойи.

АНГИЗ — тилимизда экини ўриб-ийғиб олинган ер, майдон "ангиз" сўзи билан ифодаланади. Шунингдек, муайян бир экин ўриб олингандан кейин унинг далада тиккайиб қолган поясига ҳам "ангиз" дейилади. Баъзан, "ангиз" сўзи билан "андиз" сўзини араплашиби юбориш ҳоллари ҳам кузатилади. Ҳолбуки, "андиз" сўзи истемол қилинадиган кўкатнинг бир тури маъносини англатади.

Аҳёnda бир беда ангизида ўтлаб юрган хўқиз ва отлар кўрина-ди.

Абдулла Қодирий

Қора андиз нам ерларда, ўтлоқларда, тофёнбагирлари ўсади.

Газетадан

БУЛЬДОЗЕР — "Бульдозер" сўзи тилидан кириб келган бўлиб, унинг туб илдизи "кatta кесакларни майдаловчи" деган маънени англатади.

Орадан ўн кун ўтиб, ўнлаб бульдозерлар, тракторлар, скреперлар адир томон ўрма-лади.

Сайд Аҳмад

АРЗАНДА — тилимизда фаол кўлланадиган "арзанда" сўзининг туб илдизи бу сўзининг ўзидан кўринид турибди. "Арзанда" сўзи асли "арзийдиган" деган маънени англатган. Хозирги пайтда бу сўз орзу қилиб етишган ўғил ёки қиз, энг севикли, эрка фарзанд мазмунини билдиради.

Гулнорга худо берди, у эрка-арзанда хотин бўлиб, эрига суялиб, кўнглига нима келса, шуни килади.

Ойбек

Эшқобил ШУКУР тайёрлади.

Хаётай мавзу

ни йиртиб, янгисини тутишни бошласа эътибор бермаймиз. Ахир, уларни тежамкорликка ўргатиш оркали саранжом-сарышталил, интизомлил, масъулиятни ҳис килиш, ўзгалининг меҳнатини қадрлашга ўргатган бўламиш.

Ҳар бир оила ўзига оила бюджетини хисоб-китоб қилиш учун дафттар тутиши керак. Энг аввало, бир ҳафтада, ҳар ойда ва йилда ҷанча даромад килинишини ёзib бориши зарур. Бунда барча даромадлар — ойлии пули, пенсия, стипендия, томорқадан олиндиган маҳсулотларнинг нархи ҳисоблаб борилиши шарт. Ойлии даромадларнинг келидиган кунини ҳам ёзib кўйиши унутманг. Кейин сарфланадиган ва сарфланган ҳаражатларни ёзасиз. Озиқ-овкат маҳсулотлари, машийн эҳтиёж, шахсий ҳаражат учун, тасодифий ҳаражатлар (турли маросимлар) ҳамма-ҳаммасини қулини, ойлик, йиллик қилиб ёзив борашиб. Айрим ҳолларда қарз кўпайиб кетса, унинг микдорини ҳам қайд этиш лозим. Ҳар кунги ҳаражатларни ёзив боришини ҳам ёддан чиқарманг. Ана шунда пулнингизни нима учун сарфлаганинг аниқ бўлади, кеърда ироғарчиликка йўл қўйганингизни билиб оласиз. Сизнинг тартиб-коидангизни кўриб улгайлан фарзандларнинг ҳам келаҗайди шу йўлдан боради.

Баъзида салбий ҳаражатлар фарзандларимизнинг хулк-атворида наомови бўлганда «Буни у каердан ўрганди?», деб ажабланни ёлка қисамиз. Афуски, улар буни бизнинг ўзимиздан ўрганади. Доинишмандлар айтганидек, «Киримидан ортиқ сарфламоқ бир ақлсизнинг иши, бутун киримини тутамоқ ҳар бир ақлсизнинг иши, келарадан оз сарфлаш бир ақлининг иши». Зоро, тежамкорлик ҳасислик эмас, балки ироғарчиликка кўйилган тўсикидир.

**Барно СУЛТОНОВА,
журналист.**

Кундалик дастурхонимиздан ортган бурда, суви қочган нонларни фарзандларимиз кўз ўнгидаги ташлаб юборамиз. Бу ҳаракатимиз бъязан ўзимиз учун аҳамиятсиздек туюлади. Бирок мутахассислар фикрига кўра, агар тўрт жондан иборат бир оила ҳар куни 100 граммдан нонни шу таҳлит ироғор килидиган бўлса, бир йилда бу 36 килограммни ташлаб ётаришади. Юзта оила эса бир йилда 3 ярим тонна нонни чиқтига чиқаради. Бу биргина — кундалик эҳтиёжимизни копловчи азиз неъмат — нон ироғарчиликининг зиёни.

Биз яна аҳамиятсиз деб хисоблайдиган қанчадан-қанча озиқ-овкат маҳсулотлари, электр энергия, газ, айниқса, тўй-зинёфатларда, бошқа тадбирларда ироғор килинмоқда. Бу эса бизнинг маблагимизнинг мақсадиз сарфланиши яъни оила бюджетининг тўғри тақсимланмаётганидан далолат эмасми? Айрим оиласларда иқтисодий ахволининг ноҳорлашувининг асосий сабабларидан бири, бўзларни қўйинчилик билан топган маблагини «санамай сакиз», деб бебилиска сарфлаб юбориш оқибатидандир. Чунончи, баъзилар ойлик маошларини олиши билан хисоб-китобни унтиб, турли нарсалар ҳарид қилишга ошиқадилар. Пулни бехуда сарфламасдан, ортаганинг йиғини, жамғарип бориш эса, албатта, бир куни аскотади. Аждодларимизнинг панд-насиҳатларида, ўтиларда ҳам ироғор-ҳақида кўп айтилган.

Ҳуш, тежамкорлик нима? Ҳаммаям пул жамғарига, уни фойдали нарсаларга сарф килишга кунт-ҳафса қилидими? Болада тежамкорликни шакллантириш, яъни ҳар қандай ейилдиган, кийилдиган, хуллас, эҳтиёжимизга зарур бўлудиган нарсаларга жиддий ўтибор билан муносабатда бўлиши шахсий ибрат ва намуна орқали ўргатилиди. Бъязан шундай ҳолатнинг гувоҳи бўламиш: яъни фарзандингиз оиласиңг моливий ахволидан мутлақо бехабару, лекин талабла-

ТЕЖАМКОРЛИК — ҲАСИСЛИК ЭМАС-КУ!

ри жуда юкори. Бундай ҳолатда ишлаб топилган маблагнинг тежалиши, нарсаларни ироғор қилимасликни талаб қилиш ҳақида қандай гап бўлиши мумкин? Демак, ўғил-қизларни ўшилигидан орқа тежамкорлик инсонга ҳамма нарсанинг қадрига ўргатиб бориш ҳам фойдадан холи бўлмайди.

**Хосият Тугалова,
пенсионер:**

— Тежамкорликни иши бежогли бўлади. Айримлар тежамкорликни ҳасисликка йўяди. Бу тўғри эмас. Тасаввур қилинг, айримлар ўзича топган-тутганинг ҳатто корнига етмаётганидан нолиди. Ваҳоланки, шундайлар билан яқинроқ танишиб гаплашсангиз, эр-хотиннинг ўзи ҳар ойда камида 400 минг сўмлик "гаپ" ейди, кийиниши чаккимас, тагида машина. Энг ёмони, бундайлар қўлига

китоб олиб берни малол келади. Ҳуш, бундайларни қандай оқлаш мумкин? Улар топганини орка-ўнгига қарамай сарфлашдан қайтмайди. Бъязида яқинларимизнинг «Ана, фалончи ҳам бигза ўшаб ёйликка яшайди, лекин уйида ҳамма шароити бор, емоқ-ичмоғи естарли, ҳеч кимдан ҳарз ҳам олмайди», деганини эшишиб қилимиз. Уларнинг ана шундай бекаму кўст яшаш омили аслида тежамкорлигиди.

Үйимиздаги музлатгич, телевизор, компьютер ёки машинани йиллар давомида топган туршган пулни гап-гаштак, маишатга сарфлашни билади, лекин ойликни олиб берни малол келади. Ҳуш, бундайларни қандай оқлаш мумкин? Улар топганини орка-ўнгига қарамай сарфлашдан қайтмайди. Бъязида яқинларимизнинг «Ана, фалончи ҳам бигза ўшаб ёйликка яшайди, лекин уйида ҳамма шароити бор, емоқ-ичмоғи естарли, ҳеч кимдан ҳарз ҳам олмайди», деганини эшишиб қилимиз. Уларнинг ана шундай бекаму кўст яшаш омили аслида тежамкорлигиди.

Үйимиздаги музлатгич, телевизор, компьютер ёки машинани йиллар давомида топган

Ойни этак билан ёбиб бўлмаганидек, иккала овсин қай бир ният, қай бир кўнгилда бу хабарни қайнонага еткашибди.

— Онахон, шу баҳонада кичигингизни ҳам бир синааб кўрган бўласиз, — деб сўзида давом этишиб иккалasi бир овоздан. — Ҳозир у онасиликни шошиляпти. Сонга олган олмаганнини бир сўраб кўринг, ростини айтса айтгани, айтмаса, баҳараси очилди-қолади.

Опа самимий, юраги тоза аёл эмасми, унга бу «санҳа ўйини» ёқинкиради. Гулрух ва Шахлога қаратса "Айтса ҳам, яшираса ҳам сира ҳафа бўлмайман. Сонга топилади, лекин қолган кўнгилни

даромадимиз орқасидан олганимиз-ку. Шунинг учун ҳам бу матоҳолар бизга қадрли. Уларни авайлаб-асраб ишлатига ҳаракат қилимиз. Ахир айтишидик-ку, тежамкорлик инсонга ҳамма нарсанинг қадрига этишини ўргатади, деб.

**Бахри Ҳакимова,
үйбекаси:**

— Оиламизда доим тўкинчилик бўлгани учунни, пул йигиш, тежаш ҳақида ўйлаб кўрмаган экманн. Аммо бу нарса

дайди хусусият ҳонадондаги кундалик маҳсулотлар тежамкорлигидан бошланади. Ҳаммага маълумки, оила маблагининг кўп қисми майд-чўйдага кетиб қолади. Шу боис бу каби нарсаларни сарфни доимизга назорат остида тутмоқ керак, бирни ҳарид қилингач иккинчи сидан тийлиб турмоқ ҳасислик эмас, балки тежамкорлик бўлади. Шунинг учун ойлик даромаддан 3—5 фоизини омонат фонд қилиб ахратиб кўйиш лозим.

Оила бюдже-

турумш курганимдан кейин ўз таъсирини кўрсатди. Ёшлигимиздан тежаш ҳаракатларни билимни унтиш, турмуш ўртонимизга қарамай сарфлаб, кейин пулсиз колиб кетган кунларимизга бўлган. Мана, йиллар ўтса-да, ҳамон тежашга кўнилмайман.

Хусан Мамедов, иқтисод фанлари доктори, профессор:

— Тежамкорлик шунчакни ташлаш юбормаслик, йиртмаслик, булғамаслик, синдиримаслик укуви ёки одати эмас. Бу, энг аввало, ахлоқий фазилат, маънавий барқарорлик, ички маданият кўрсаткичидир. Бун-

тини тўғри тақсимлашнинг яна бир усбу бу даромад ва буромадларни доимо хисоб-китоб қилиш учун дафтар тутишидир. Чунки режали оилаларда маблағ тўғри сарфланади ва шунини оқибатиди улар ҳеч қажон мухтоҷлик кўрмайди.

Фарзандларимизни самиий, меҳнатсевар, одоб-ахлоқли бўлиб вояжига этишига ҳаражат қилимиз. Аммо тежамкорликка-чи? Шуни тан олишимиз керакки, биз болаларимизга бу имдан деярли сабоқ бермаймиз. Масалан, бола нон бурданни охиригача еб кўймади ва бис унинг кўз ўнгидаги ташлаб юборамиз. Чирокни ўчириб юрмаса ёки китоб-дафтarlарни

Турмуши сўқмоқлари

йишиди келинлар.

— Сизлардан ўзим айланай, ана, ҳамма нарса кўлингизда, пишириш сизлардан, пишанинг ейиш эса отангиз билан мендан. Лекин ўша таомни эртага тайёрласангизлар ёш келин-куёвларнинг ҳам оғзи тегармиди, — деди.

— Йўқ, ойижон, шу бугун егимиз келяпти, — деб қайнонани эртиди келинлар.

Овкат ҳам бир зумда тайёр бўлди. Ҳали ҳеч ким таомга кўл узатмаган ҳам эдизи, Онагул опа кутилмаганда "Болаларим, кичик келинин билан ўғлимга ҳам овкат олиб кўйдингларми", деб сўраб қолди. "Йўқ, келин-куёвларни энёфатдан ётмиш турли таом беқайтида, деб озроқ пиширгандик", дейишиди сирли маънода овсинлар бир-бираига қараб.

— Ҳонда, мен ўзимнинг улушимни уларнинг хонасига киритиб қўяман. Шундагам яқинда пархез тутмоқчи эдим, — деб келинларни бир танбеҳдан куткариб қолди...

Эртаси куни чой ичиб ўтиришганида ёш келин бўш косани ошхонага олив ўтар экан, "Онахон, менга илини овкат олиб кўйганингиз учун раҳмат", деди. Шу билан олам гулистоң. Гўёки эрталабки баҳор осмонидаги кўш чараклаб чиқди-ю, ўтиқинчи булутлардан асар ҳам қолмади...

**Бекпошша РАЗЗОҚОВА,
Ургач шахри.**

ҚАЙНОНА ҚАЙНАМАСА...

топши мушкул-ку, қизларим", деди.

Барийр кўнглиға ғаш келинлар онахонни ҳол-жонига кўйиншади. У ўёш келин-куёвнинг хонаси эшигини тақилятиб очган эди ҳамки, бўсағада қаппайириб, кичик келинни ўзларича яширип имтиҳондан ўтказиш режиссан тузишида.

Тўйдан тўрт-беш ой ўтгач, катта овсинлар қайнонанинг кулогиги шиврилди.

— Ойиҳон, кичик келинингизни, сиз,

факат йўқ демасангиз, бир синаф-кўрсак-чи".

— Нималар бўляпти ўзи бу ховлида,

бу қиликларинг оптика ҳасисмикан,

— деб норози оҳангда гап солди қайнона.

— Бугун кенжатой келинингизнинг

онахонининг туғилган куни эмиш. Шунга

қимматбахо матодан тикилган кўйлак

олибди. Ҳозир бизларга кўрсатди. Эрим

"Яқинда маомиш кечинликни боис онахонининг туғилган кунида ҳеч нарса

совфа қиломовдим, мабоду озиши

бунни сезиз қолсалар ҳафа бўлади" дегани учун индамай кўя қолдик, деди.

— Кизим, онангизга совға-салом олдингизми, ёки мен дастурхон килиб борайми?

— Йўқ, онажон, ҳеч нарса олганим йўқ, кудангизга нимани маъқул кўрсангиз, ўзингиз олив бораверинг.

Келинчак тушмураг ҳам ролни роса

қойиллатиб ўйнади. Оғизда бир хил, юз-

қўзи эса бошка нарсалардан дарак бе-

келин билан ҳақида ўтказаман энди" деган ўткарни бошида чарх урадди. Шаддодроқ қайнона бўлганда-ку, "Кани, оч сумканги", дейишидан ҳам тортмасди. Шундаги кильганида унинг ёлғони фош бўларди-қоларди. Лекин сабаби сабабни эргаштириб, кўнгилхачирилил бўлар, ўйдан кирк кун хайр-барақи кўтарилиб кетарди.

Онагул опа шу куни қудасининг туғилган кунига бормади. Ёлғони фарзандандар тарбиялаган она билан бир дастурхон атрофида ўтиришга ички бир хиссият ўйл бермади.

— Онажон, бугун озчилик эканмиз, бир тансик овкат пиширайлик, — деб

ЭНГ УЗУН ЕРОСТИ ЙҮЛИ

Швейцарияда дунёдаги энг узун туннел, янын төгни кесип ўтывын еросты йүли күрүлгөн. Европанын иккى давлаты — Италия ва Швейцариянын болгар турувчи ушбу Готард туннели Альп тогларини тешиш ўтады ва унин умумий узунлуги 57 км.ни ташкил қылады. Еросты йүлини куриш учун төгни тешиш ишлери 14 йил давом этган. Йүлнинг сифатини ошириши, янада мустахкамлаш, тайёр объектларни синаб күршиш ва назорат қилиш ишлари хамон давом этмоқда. Шунун таъкидлаш керакки, туннел буйича транспорт ҳаракати 2017 йилга борибигана очилади.

Еросты йүлини курилишига жуда катта миқдорда мағлаб, яны 10,3 миллиард АҚШ доллари сарф қилинган. Уни куриши ишлариди 2,5 минг нафар ишчи иштирок этган. Курилишда соғир бўлган баҳтиси ҳодисалар чоғида саккиз киши ҳалок бўлган.

Готард туннели орқали бир кунда 300 та темирйул состави соатига 250 км. тезликда ўтиб туриши мумкин. Шунинг ҳисобига Милан ва Цюрих орасидаги масофани босиб ўтиши вақти бир соатга камайды. Колаверса, швейцарияликларнинг бу туннелни куришдан кўзлаган асосий мақсадларидан бири — юн машиналаридан чиқадиган турли тутиш, газ ва ёқили томчилари туфайли табиятга етадиган экологик зарарни ҳам камайтириш. Дарҳақиқат, Шимолибди в Жанубий Европада болгар турувчи асосий юк-транзит йўналиши Швейцариядан ўтади. Шу боис, швейцарияликлар юк ташиш воситаларини имкон қадар автомашиналардан темирйул транспортларига кўчиришга ҳаракат қилишмоқда.

Готардга қадар жаҳондаги энг узун ерости темирйул — Сайкан туннели эди. Бу туннел Япониянинг Хонсю ва Хоккайдо оролларини бирлашириди. Унинг узунлуги 53,8 км.ни ташкил қылади. Ла-Манш бўғозини Буюк Британия ва Франция билан болгар турувчи 50 км. узунликдаги туннел эса бу вағта қадар иккинчи ўринни эгаллаб турарди.

ЭНГ ОФИР (ВАЗНДАГИ) МУКОФОТ

Тарихда бундай мукофотга сазовор бўлган инсон машҳур рус олимни Михаил Ломоносов ҳисобланади. Илмий кашfiётлari учун олим 1748 йил киро-лича Елизавета Петровна томонидан тақдирланган эди. Ўша пайтларда Россиянда фақат мис тангалар зарб қилинади. Масалан, бир тийинлик танганинг оғирлиги 16 грамм келарди. Ломоносов эса 2000 рубль билан мукофотланганди. Унинг мукофоти 3200 килограмм оғирликни ташкил қылган. Бундай оғир мукофотни олиб кетиш учун олимга иккита от-арава керак бўлган.

Наргиза СИДДИКОВА
тайёрлади.

БИР КАМ ДУНЁ ЭКАН...

— Миллатим қозок, ёшим 48 да. Маълумотим олий. Фарзандим йўқ. Қисматимда бор экан-да, адашдим. Ичкиликка ружу кўйган инсонга турмушга чиқсанман. Жамшид, келинйимнинг тогасининг ўғли эди. Онам раҳматлик "Сўраб-сурншитирмадик, сени баҳтиси килиб кўйдик", деб умринген сўнгига нафасигана армон билан ўтди, — дэя оғир хўрсунди ўзини Фариза деб таништирган ўтга бўйли, хушрўгина аёл.

— Ҳозир қаерда яшайсиз? Конуний ажрашганимиз?

— Тошкентда истиқомат кила-ман. Мана ҳужжатларим, қонуний ажрашганим. Нуғузли ташкилотда хизмат киласман. Жамшид билан олий келинйимгидаги ажрашганим. Ўшанда оғзи-бурниң қон бўлган ҳолатда касалхонага жонлантириш бўлимига тушиб, шу-шу эрзимнига қайтиб бормадим. Оғзи кўйтган қатиқни ҳам пулаб ичаркан, шунга ҳам 20 йил бўлдиби.

— Қандай инсонга турмушга чиқмоқсиз?

— 52 ёшгача бўлган, миллати қозок, Тошкент шаҳрида яшайдиган, ўй-жойли, иши тайин, дёненатли инсонга турмушга чиқмоқчиман.

ФАРЗАНДЛАРИМ КЎНИШДИ

Салима қишлоқдошим эди. У билан болалиқдан бирга ўйнаб, катта бўлган-дик. "Мактаб-мактаб" ўйнасан доим у ўқитувчи бўлар ва менга "2" баҳо кўярди. Бир синфда ўқидик, у синфом эди. Бешинчи синфдан сўнг мен ҳам аълочилар қаторидан тушмайдиган бўлиб, мактабимиз фархига алландим. Олимпиадаларда голиб бўлиб, 10-синфни аъло баҳоға тутгай, имтиёзли равишда университетга қабул қилинди. У билан курсодш эдим. Охирги курсда ўқиётганимизда отасининг дўсти Салимани ўзининг ўғлида унаштироқчи бўлди. У ўқишига иккى кун келмади. Хатотирланиб у ижарада турдиган Марям холаникига боргандим. Мени кўриб ўйглаб ўборди ва дардини тўкиб солди. Шу куни унга журт қилиб севишими айтдим. Эртаси куни уйларига совчи юбордим. Отаси рад жавобини бериди. Лекин онаси жонимизга оро-

кириб, отанинг ҳам тўйга розилиги олинди.

Кейин тўйимиз бўлди. Бизлар жуда баҳтили яшай бошладик. Уч фарзанд кўрдик. Сиз оғзимиз сенга бормади. Наилож. Уни бедаво дард бевақт олиб кетди. Эндинга битта боламизни ўйлижойли қилгандик. Вақт оқар суз экан. Шунга ҳам ўн йил бўлди. Бу орада ўлим-

иккимизни тогамиз Мехрибонлик уйига топширган экан. Улар биздан тез-тез хабар олиб турар, доимо яхши ўқиши мизни тайинларди. Ҳар сафар бизга албатта китоблар олиб келарди. Укам иккимиз шундаки тогамизнинг борлигиндан суюндарик. Китобларимизни бошқа болалар ҳам кўйма-кўй килиб, ўқиб чиқарди. Мехрибонлик уйи билан хайрлаби, коллежда ўқидим, сўнг университеттада имтиёзли дипломга тутгатча, ўз мутахасислигим бўйича нуғузли ташкилотда хизмат қила бошладим. Касбодш дугонам акасига келлиң қилмоқчи бўлди. Йигит билан танишиб, бир-биримизга маъқул бўлдик. Совчилар келишиди, тогам тўйга розилик берди. Шу орада йигитнинг холаси бўлгуси қайнамага "Келиб-келиб ёлғиз ўзингизга гирт етимнираво кўрасизми? Шу кизни келин қилиб аводимизни ис nodga кўясизку", дебди. Бу гапдан ҳабар топган тогам "Хозирдан гап-сўз қилган аёл тўйдан кейин жиянимнинг кўзини очирмайди", деб рад жавобини берди. Ва мени ўз тенгнинг топсан, деб "Оила ва жамият" газетасига бошлаб келди. Орадан уч ой тутгач, болалигига отаси вафот этган Нодир исмли самарқандлик, уйланмаган йигит билан танишдим. У хорижда ўқиб келган экан. Рисоладагидек тўйимиз бўлди. Қайнонам ёлғиз ўзини деб қайта турмуш курмаган, бир умр ҳалол меҳнати зазига кун кечирган аёл экан. Улар менга ниҳоятда меҳрибон. Мени еру кўккимашондайди. Қайнонам эмас онам. Бахтилман, сизларга ташаккур.

МУБОРАК,
Навоий вилояти.

ОРЗУМДАГИ ШАҲЗОДАНИ УЧРАТДИМ

Ота-онам бевақт қазо қылгач, укам

ТАХРИЯТДАН:

«Бахтили бўлинг» руқнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат килаётган фукаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) мәвлумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганилар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

ШУВОҚ

Ер танламай ўсадиган, кўп йиллик ўсимлик аччиқ шувоқ (полын) кўпгина хасталикларга шифо эканлиги билан маълум. Ҳалқ табобатида ундан иштаҳа очувчи, корин оғригига, истисқода, гижжа, камконлик, бронхиал астма, ревматизм, экзема каби касалликларни даволашда фойдаланилган.

Ибн Сино шувоқнинг ер устки қисмидан тайёrlанган қайнатмасини кўз касалликларида, аёлларда тўхтаб қолган ҳайзни келтиришда кўллаган.

Корин оғригига шувоқни янчиб, атиргул, хина ёғи билан араплашибири, оғригани жойга суртиб боғланади.

Шувоқ ва зарпечак қайнатмаси биргаликда ичилгандага тутқаноқ хасталигига фойдали. Шувоқдан олинган ҳамазулен мoddаси бронхиал астма, ревматизм, экземага даво.

Ўсимликнинг шираси истисқо касаллигига шифо.

Иштаҳани очишида копқоқли сирли идишга 2 стакан қайноқ сув кўйиб, устига 1 чой қошиқ қуритилиб майдаланган шувоқ солинади. Ярим соат дамлаб кўйилади. Сўнг сувгидан ўтказиб, кунига 3 маҳал оқватдан 30 дакиқа оддин ичилади.

Гижжада: 200 г қайнаган сувга ярим чой қошиқ шувоқ солинади. 30 дакиқа дамлаб кўйилади. Кейин сувгидан ўтказиб, кунига ичилашади.

Камконликда: шувоқнинг куритиб майдаланган илдизидан 30 г олиб, 0,5 литр оқ мусалласга солиб қайнатилади. Сувгуч, сувгидан ўтказиб, кунига наҳорда 3-4 қошиқдан ичилади.

Лобар СОБИРОВА,
доришунос.

Табиат — дориҳона

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

· Ёғли идишларни ювишда курук хантал яхши ёрдам беради.

· Кийимлардан анқиб турган нафтилн ҳидини йўқотиш учун ханталдан фойдаланишингиз мумкин. Бунинг учун курук, хантални бирор идишчага солиб жавон и чи га кўйинг.

· Сувгичда узоқ вақт турниб котган хантал куруклашибири. Уни суюқ холга кељтиришни хоҳласангиз ханталга ярим чой қошиқ шакарни сепинг, сўнг эса 1 чой қошиқ сирка кўйиб идиш копқогини зичлаб ёпган ҳолда, яхшилаб чайқатинг. Қарабасизки, хушбўй ва мазали хантал тайёр.

· Даэмолнингиз буг чиқаришга қийналётган бўлса, ҳар 3 ойда бир марта даzmол ичига қуйладиган сувга б ош қошиқ сирка кўшинг ва буг ҳолатида чиқариб ташланг, бу албатта фойда беради.

· Бироз ранги ўтган жигарранг чарм сумкаларни уй шароитида ҳам бўйи олишингиз мумкин. Бунинг учун ярим пиёла илик сувга б 2 чой қошиқ ҳаҳва солинг. Яхшилаб араплашибири, ҳосил бўлган ҳаҳва қўйқасига юмшоқ матони намлаб олинг ва сумка юзасига суртиб чиқинг. Ушбу усолдан жигарранг поғафалларни бўйашда ҳам фойдаланишингиз мумкин.

Гулноза БОБОЕВА тайёrlади.

